

Egenkontrol med dyrevelfærd – så skal det handle om køerne!

Var svaret, da landmand Jens Jacobsen blev spurgt om han ville deltage i Pilotprojektet, Bedre dyrevelfærd gennem målrettet egenkontrol. Både landmand og dyrlæge var meget enige: Vi vil væk fra de endeløse kontrolmålinger og papirer og så vil vi se på køerne.

Pilotprojektet er lavet i et samarbejde mellem DDD, Sektion for Kvæg og Videnscentret for Landbrug, Kvæg Projektet er tænkt som et muligt, fremtidigt alternativ til det nuværende egenkontrolprogram med dyrevelfærd. Formålet med projektet er at afprøve om modellen er brugbar i praksis og giver bedre muligheder for at målrette egenkontrollen i besætningen.

Modellen

I projektmodellen skal dyrlægen på forhånd udpege 25 tilfældigt udvalgte køer og 10 ungdyr fra tre forskellige aldersgrupper: kalve u. 2mdr., ungdyr mellem 2mdr. og 12mdr. og ungdyr over 12mdr.

På velfærdsbesøget gennemgår landmand og dyrlæge de udpegede køer for alment befindende, huld (mager, normal eller fed), hasetrykninger, andre trykninger og halthed.

Ungdyrene tjekkes for alment befindende, huld (mager/fed), tegn på parasitter og halthed.

Kalvene tjekkes for almen, tegn på diarré, lungebetændelse oa. sygdomme.

De kliniske fund i besætningen skal sammenholdes med besætningsdyrlægens kendskab til besætningen og nøgletal fra besætningen. Bl.a. dødelighed køer og kalve, slagtefund, medicinforbrug og ufrivillig udsætning af unge køer.

Den samlede vurdering af besætningens velfærd skal munde ud i 1-2 indsatsområder med specifikke handlingsplaner, som alle involverede kan se formålet med at arbejde på.

Velfærdsbesøget

Besætningen består af 100 køer i en ældre bindestald, der er gummimåtter i sengebåsene. Køerne kommer på græs hver sommer. De ungdyr, der fortsat går i spaltebokse kommer også på græs i sommerhalvåret. Døde dyr er der stort set ingen af og kalvene stortrives.

Til vores første velfærdsbesøg i foråret mødtes vi på staldgangen en eftermiddag. Jens havde på forhånd noteret sig, hvor alle de udpegede dyr stod. Køer som kvier, og vi fandt let rundt til køerne.

Det var en lidt større udfordring hos ungdyrene, hvor det at finde enkelt individer i fællesholdene viste sig lidt mere besværligt. Pga. besætningens størrelse var det ikke muligt at finde 10 kalve i aldersgruppen u. 8 uger, men alle blev taget med.

Det kom ikke som en overraskelse for nogen af os, at de gamle køer havde problemer med tykke haser, så det blev vores første indsatsområde. Andet indsatsområde blev kvier med tegn på lungeorm.

Handlingsplanerne – besætningens egenkontrolprogram

Handlingsplanerne for kvierne indeholdt både græsmarksstyring, behandlinger med systemex (veterinær medicin) og hurtig indgriben over for dyr med tegn på sygdom.

Hos køerne involverede handlingsplanerne både afgræsning i sommermånederne, vask af køer med sår på haserne, pleje og en god del vestjyske stædighed. "Vi skal nok vise dem, at køer i bindestald kan have lige så fin velfærd som alle de andre".

Opfølgning og evaluering

Ved årets 2. velfærdsbesøg gennemgik vi besætningen efter samme metode. Denne gang med fokus på målopfyldelse. For kvierne var det lykkedes at komme igennem sommeren uden at der havde været utrivelige ungdyr. Alle optræk til klinik hos kvierne på de faste græsmarker var blevet bremset.

Hos køerne var det lykkedes at reducere forekomsten af hasetrykninger med 20 %. Og samtlige køer havde sat nye hår på ydersiden af haserne. Jens' hårde arbejde med køerne havde virkelig givet pote. På sigt er det planen at forekomsten af hasetrykninger skal reduceres til 30 %. Besætningen har fortsat en del ældre køer med kroniske skader, som med tiden skal udskiftes, men selv hos denne gruppe af køer, er omfanget af skader reduceret med omhyggelig pleje.

Fremtidens velfærdsbesøg

Projektgruppen er i øjeblikket ved at evaluere de indsamlede data og oplevelser fra besætningerne. Det skal blive spændende at se, om projektet kan implementeres i vores fremtidige egenkontrolprogram.

Få konkrete indsatspunkter, der bunder i køernes "hverdag" giver en mere håndgribelig følelse af, hvor vi skal sætte ind. Det giver mening, når vi så hurtigt ser hvordan tiltagene kan flytte "noget" for køerne. Og det giver lyst til at arbejde videre, når målet er konkret og inden for rækkevidde.

Katrine Lawaetz

Kvægdyrlæge, Vestjyske Dyr læger
Dyr læger og Ko